

NCE HEIDNER
Biocluster
Norwegian Centres of Expertise

NCE HEIDNER BIOCLUSTER

Årsrapport 2021

INNHOOLD

NCE Heidner Biocluster

NCE Heidner Biocluster er Norges ledende næringsklynge innen grønn bioøkonomi og bærekraftig matproduksjon.

Klyngen er unik i Norge og representerer hele verdikjeden for bærekraftig matproduksjon. De fleste medlemmene opererer innen landbruk, enkelte innen havbruk, mens andre har tverrsektoriell aktivitet.

NCE HEIDNER BIOCLUSTER	3
Om NCE Heidner Biocluster.....	3
Virkeområde.....	4
Klyngens samarbeidspartnere og medlemmer.....	5
Tilbakeblikk på 2021.....	7
Norwegian Innovation Clusters.....	8
Oversikt: styringsgruppen.....	9
Styreåret 2021.....	10
Våre ansatte.....	11
Næringsministeren på bedriftsbesøk i Innlandet.....	13
EU-rådgiver i klyngen.....	16
Aktiviteter og måloppnåelse.....	17

FOTO:

Forside: Raket J. Berg
 Side 1, 3, 6-9: Raket J. Berg
 Side 10: Geno SA
 Side 11: Raket J. Berg
 Side 12: Raket J, Berg, Linda-Theres Trondsen og Cecilie Bannow
 Side 13-16: Linda-Theres Trondsen
 Side 17: Shutterstock og Linda-Theres Trondsen
 Side 18: Linda-Theres Trondsen

OM NCE HEIDNER BIOCLUSTER

NCE Heidner Biocluster skal forsterke verdiskapingen og bidra til at medlemmene gjennom innovasjon, kunnskapsheving og samarbeid blir globalt attraktive innen sine markedsområder.

Klyngen er unik i Norge og representerer hele verdikjeden for bærekraftig matproduksjon. De fleste medlemmene opererer innen landbruk, enkelte innen havbruk, mens andre har tverrsektoriell aktivitet.

Teknologiområdene er **genetikk** og **bioteknologi** (relatert til plante- og dyreavl), **bærekraftig fôr** (ingredienser) og **bioraffinering** (utnyttelse av biologiske restressurser).

Virkeområde

Formålet til NCE Heidner Biocluster er å forsterke verdiskapingen og bidra til at medlemmer blir globalt attraktive innen sine nisjer gjennom samarbeid, kunnskapsheving og innovasjon.

Vår visjon er å være et internasjonalt anerkjent utstillingsvindu for bærekraftige løsninger knyttet til matproduksjon.

Det er to hovedmål for klyngeprosjektet:

Hovedmål 1: Styrke bedriftenes konkurransekraft i et internasjonalt marked.

Hovedmål 2: Være et utstillingsvindu for bærekraftige løsninger knyttet til matproduksjon.

Hovedmålene skal oppnås gjennom verdiskapende samarbeid innen fem strategiske fokusområder:

1. INTERNASJONAL KOMMERSIALISERING: Utviklet i Norge for et globalt marked.

Fokusområdet handler om å styrke kompetansen på internasjonal kommersialisering i klyngen, identifisere nye markedsmuligheter og global merkevarebygging. Medlemmene skal utnytte sine unike konkurransefortrinn til å skape ny forretning nasjonalt og internasjonalt.

2. DIGITALISERING:

I front på teknologiutviklingen.

Fokusområdet handler om å utnytte potensialet ved å kombinere nye teknologier med den teknologi og kompetanse klyngen allerede innehar. Innovasjonsprosjekter skal styrke konkurranseevnen gjennom utnyttelse av ny, muliggjørende teknologi og utvikling av nye produkter og tjenester.

3. SIRKULÆRØKONOMI OG BÆREKRAFT:

Bærekraft er konkurransekraft.

Bærekraft er en grunnpilar og et konkurransefortrinn for alle partnerne i NCE Heidner Biocluster. Fokusområdet handler om kompetanseheving på forretningsmodeller og markedsmuligheter ved bærekraftig teknologi. Medlemmene skal styrke sitt arbeid med bærekraft for å bidra til den grønne omstillingen og utnytte unike fortrinn i norske produksjonsforhold for trygg og sikker matproduksjon.

4. NYE FORRETNINGSMODELLER/STRATEGI:

NCE Heidner Bioclusters økosystem for innovasjon. Fokusområdet er rettet mot å akselerere innovasjonstakten i klyngen, med spesielt fokus på radikale innovasjoner. Vi vil styrke samarbeidet med andre sektorer, benytte innovasjonsmetodikk, og bidra til finansiering av prosjekter fra det norske virkemiddelapparatet og EU-midler.

5. BIOTEKNOLOGI:

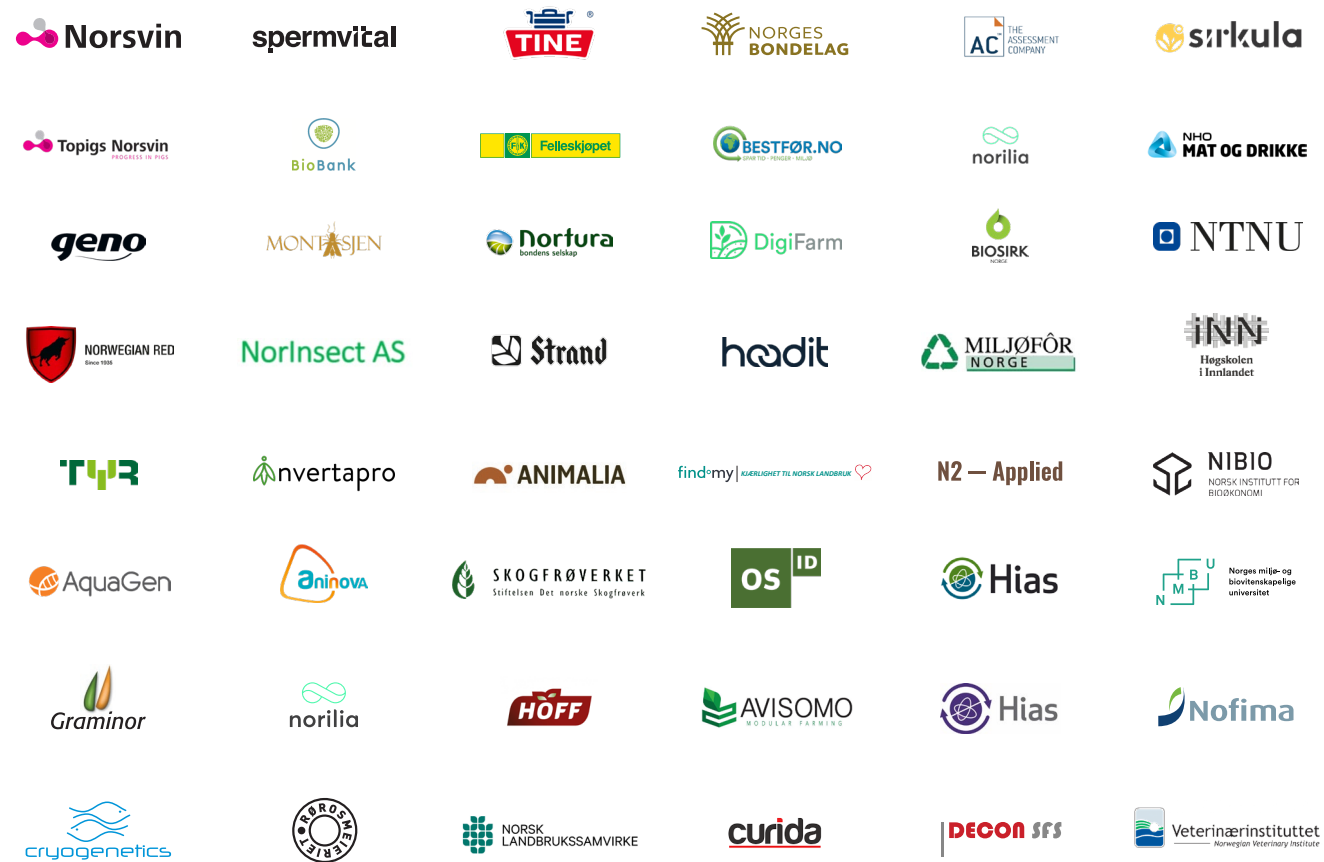
Et nav i en fremtidsrettet bioøkonomi.

Fokusområdet handler om å bruke potensialet i biologien til grønn omstilling og øke konkurransekraften til norske bedrifter i bioøkonomien. I NCE Heidner Biocluster samarbeider bedriftene om teknologi- og kompetansebygging innen bioteknologi. Klyngen jobber også for å bedre økonomiske og politiske rammevilkår for forskning og innovasjon innen bioteknologi for medlemsbedriftene.

Klynges samarbeidspartnere og medlemmer

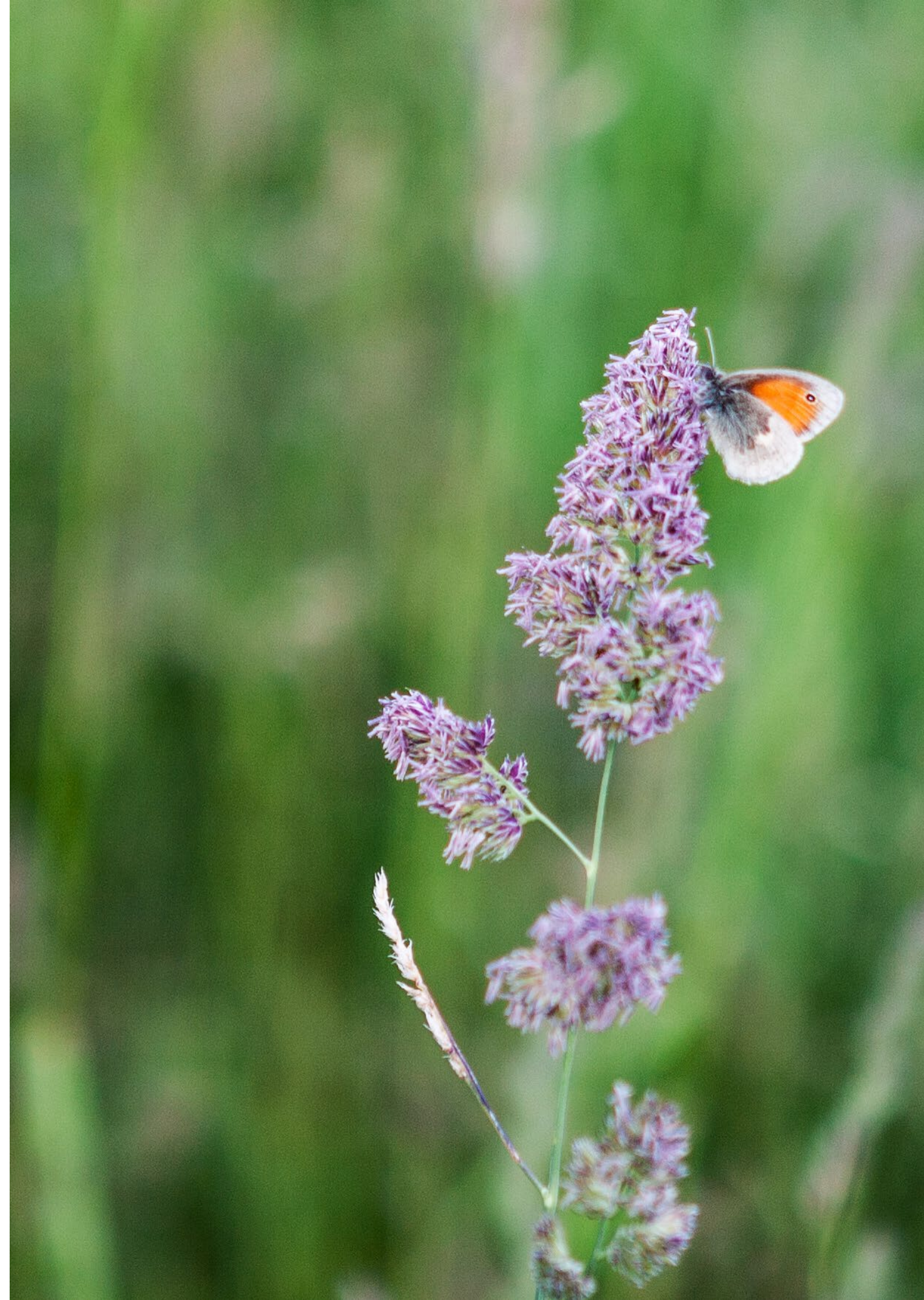
Klyngen har over 50 medlemmer og partnere med totalt 15.000 ansatte og 66 milliarder kroner i omsetning. Medlemmene spenner fra gründere til Norges største samvirker, akademia, forskning og offentlig virksomhet. Administrasjonen i NCE Heidner Biocluster har kontor på Hamar.

MEDLEMMER

SAMARBEIDSPARTNERE

Ved utgangen av 2021 var 55 bedrifter og organisasjoner del av klyngenettverket NCE Heidner Biocluster.

Tilbakeblikk på 2021

2021 ble nok et år med få fysiske møteplasser, men det har likevel vært stor aktivitet i klyngen vår.

Kristiane Haug Berg

Daglig leder NCE Heidner Biocluster

Agritech har kommet opp på agendaen fra både politisk hold og fra virkemiddelapparatet i 2021. Dette har ført til at jobben vi allerede har gjort i flere år nå har fått et enda tydeligere fokus, og posisjonering på vegne av våre medlemmer blir viktig å prioritere.

Mobiliseringen mot Horisont Europa har gjennom egen EU-rådgiver i klyngen ført til flere søkna-

der fra klyngens medlemmer, med suksessfullt resultat. To av seks innvilgede søknader til norske bedrifter fra EIC Accelerator-programmet er medlemmer hos oss, og det er vi stolte av.

Vi har i 2021, etter innsikt hos våre medlemmer, utviklet et program sammen med Klosser Innovasjon for skreddersydd hjelp med bærekraftsarbeidet hos bedriftene.

Resilient betyr evne til å takle og komme styrket ut av endringer. Og det er nettopp det som er vårt oppdrag å bidra til resiliente bedrifter som er godt rustet for fremtida.

Land møter hav-samarbeidet vår med klynger fra blå sektor fikk også ansatt en egen prosjektutvikler i 2021. Målet er å øke kompetanse på tvers, og at Land møter hav skal bidra som katalysator for prosjekter på tvers av blå og grønn bioøkonomi.

I november hadde flere av klyngas medlemmer besøk av en engasjert næringsminister Jan Christian Vestre. Hovedfokus for besøket var økning av landbasert eksport.

Vi gleder oss til fortsettelsen, og ser frem til å treffes igjen i 2022!

NORWEGIAN INNOVATION CLUSTERS

Norwegian Innovation Clusters er et statlig finansiert klyngeprogram som skal bidra til verdiskaping gjennom bærekraftig innovasjon.

Dette skal skje ved å utløse og forsterke samarbeidsbaserte utviklingsaktiviteter i klyngene, med sikte på å øke klyngenes dynamikk og attraktivitet, og å øke den enkelte bedrifts innovasjonsevne.

Programmet har nivåene Arena, Arena Pro, NCE og GCE, og er et samarbeid mellom Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet.

NCE Heidner Biocluster er støttet gjennom Norwegian Innovation Clusters-programmet av: Innovasjon Norge, Siva og Innlandet fylkeskommune.

STYRINGSGRUPPEN HAR I 2021 BESTÅTT AV FØLGENDE MEDLEMMER:

Medlemmer i styringsgruppen 1. januar-23. november:

Kristin Malonæs,
Geno SA (styreleder)

Olav Eik-Nes,
Norsvin SA

André Monsrud,
Felleskjøpet Agri SA

Eli Sætersmoen,
Cryogenetics AS

Karin Marie Røhne,
Nortura SA

Kristin Børresen,
Graminor AS

Kari Kolstad,
NMBU

Maria Hörnell Willebrand,
Høgskolen i Innlandet

Torgeir Svae,
OS ID

Frank Larsen,
Klosser Innovasjon AS
(observatør i styringsgruppen)

Medlemmer i styringsgruppen etter årsmøtet 23. november:

Kristin Malonæs,
Geno SA (styreleder)

Olav Eik-Nes,
Norsvin SA

Eli Sætersmoen,
Cryogenetics AS

Karin Marie Røhne,
Nortura SA

Kristin Børresen,
Graminor AS

Kari Kolstad,
NMBU

Maria Hörnell-Willebrand,
Høgskolen i Innlandet

Trond Lund,
N2 Applied

Bjørn Petter Skjeltorp,
Felleskjøpet Agri SA

Frank Larsen,
Klosser Innovasjon AS
(observatør i styringsgruppen)

Styreåret 2021

Styrets viktigste rolle i en næringsklynge er å sikre at strategien støtter opp under klyngens hovedmål, og at ressurser og tiltak prioriteres for å realisere disse.

Kristin Malonæs

styreleder

Styret ser tilbake på et aktivt og engasjert år for klynga. Pandemien har medført at vi har kombinert digitale og fysiske møteplasser i vårt arbeid, og det har fungert godt.

Det er gjennom året jobbet med flere strategisk viktige grep, hvor strategi for klynga etter at perioden med NCE-status er over, strategisk posisjonering og merkevarebygging av grønn bioøkonomi nasjonalt og internasjonalt, samt arbeidet

med å legge til rette for en Katapult innenfor Agritek-området har stått sentralt. Vi har bedrifter og kompetansemiljøer som er ledende i verden innenfor sine felt, og å synliggjøre miljøet og samle kompetanse og infrastruktur som kan styrke dette ytterligere er svært viktig.

Grønn bioøkonomi og bærekraftig matproduksjon er noe av det vi skal basere fremtidig verdiskaping og eksport på.

Russland sitt angrep på Ukraina har satt verdens matproduksjon og matforsyning i en svært krevende situasjon. All innsats vi kan legge ned for å bidra med vår kunnskap og våre løsninger vil være svært viktig fremover, både for egen forsyning i Norge og for løsninger som bidrar globalt. Arbeidet må skje i et godt partnerskap mellom bedriftene, academia og det offentlige. Virkemidler som stimulerer til samarbeid, profilering og innovasjon er derfor helt avgjørende.

Det siste året har vi fått flere nye medlemmer i klynga. Dette er svært gledelig og befester NCE Heidner sin posisjon som den ledende klyngen i Norge innenfor grønn bioøkonomi og bærekraftig matproduksjon. Vi har god fart inn i 2022 og styret takker de ansatte for svært god innsats gjennom året som har gått.

Våre ansatte

Klyngens prosjekter administreres av åtte ansatte og drives i henhold til klyngestrategien og beslutningene fra styringsgruppen og årsmøtet.

Administrasjonen er ansatt i Klosser Innovasjon AS, som er et kompetanse- og innovasjonsmiljø som arbeider for å fremme næringsutvikling i Innlandet.

Klosser Innovasjon har fokus på tre bransjemessige satsningsområder: bioøkonomi, industri og digitale tjenester. Les mer om Klosser Innovasjon her: www.klosser.no

Kristiane Haug Berg
daglig leder

Kristiane begynte hos NCE Heidner Biocluster i mars 2018. Hun har en MSc i bioteknologi fra NMBU og en PhD fra det medisinske fakultet i Oslo. Hun har erfaring som administrativ leder med personal- og budsjettansvar, og bakgrunn innenfor medisinsk grunnforskning og anvendt forskning ved OUS. Som daglig leder av klyngen består Kristianes jobb i stor grad av å initiere prosjektsamarbeid i klyngen og følge opp klyngens strategiske målsettinger.

Linda-Theres Trondsen
kommunikasjonsrådgiver

Linda-Theres begynte hos NCE Heidner Biocluster i august 2018. Hun er Master of Arts fra NTNU innen fagretningen visuell kommunikasjon. Hun har også studert medieproduksjon på Høgskolen i Gjøvik. Linda-Theres har kommunikasjonsfaglig erfaring fra helsevesenet, bank og finans og samferdsel. I klyngen arbeider hun faglig bredt med grafisk design, fotografering, rådgivning, nyheter, web, presse og sosiale medier.

Brit Rønning Johansen
prosjektleder, innovasjon og bærekraft

Brit begynte hos NCE Heidner Biocluster i juni 2014. Hun har en mastergrad i næringsrettet bioteknologi fra Høgskolen i Innlandet med videreutdanning innen bærekraft, forretningsutvikling og IPR fra Universitetet i Oslo, BI og University of California, Berkeley. Brit organiserer og leder strategi- og innovasjonsprosesser, og er blant annet ansvarlig for temagruppene for digitalisering og bærekraft.

Katarina Nordtun Ruud
prosjektleder internasjonal kommersialisering

Katarina begynte hos NCE Heidner Biocluster i oktober 2020. Hun har mastergrad i næringsrettet bioteknologi, og videreutdanning innen organisasjon og ledelse fra Høgskolen i Innlandet. Hun har erfaring med forretningsutvikling og salg innenfor bioteknologi, gründervirksomhet og internasjonal kommersialisering.

Katarina har kommersiell teft og bidrar til å skape merverdi ut av gode prosjekter. Hun har ansvar for temagruppe internasjonal kommersialisering.

Linn Dybdahl
EU-rådgiver

Linn begynte hos NCE Heidner Biocluster i desember 2015. Hun har en mastergrad i molekylær biovitenskap og mikrobiologi fra Universitetet i Oslo, samt videreutdanning innen biobusiness fra Høgskolen i Innlandet. Hun har blant annet erfaring med entreprenørskap. Som EU-rådgiver arbeider hun med EU-prosjekter og bistår med å identifisere utlysninger og skrive søknader. Hun jobber også med det nasjonale virkemiddelapparatet.

Sigrid Bratlie
prosjektleder

Sigrid begynte hos NCE Heidner Biocluster i mars 2021. Hun er utdannet molekylærbiolog ved University of Glasgow og Imperial College London i Storbritannia. Hun har en Phd fra Institutt for kreftforskning ved Radiumhospitalet i Oslo, et arbeid som ble tildelt H.M Kongens Gullmedalje i 2015. I flere år har hun jobbet tett sammen med avlsbedriftene Norsvin, Geno, Graminor og AquaGen i forskningsprosjektet GENEinnovate – om hvordan genredigering kan bidra til økt bærekraft i norsk land- og havbruk. Dette arbeidet knyttes tett opp mot stillingen hun har i NCE Heidner Biocluster.

Karina Hauge Johansen
forsker og prosjektleder

Karina begynte hos NCE Heidner Biocluster i oktober 2014. Hun har en bachelor i husdyrvitenskap fra NMBU, og en internasjonal mastergrad i avl og genetikkk gjennom NMBU og Wageningen Universitet i Nederland. Hun er leder for røyeavlsprosjektet Arctic Red i Klosser Innovasjon.

I klyngen bistår hun medlemsbedriftene i å finne passende utlysninger og bevilningsmuligheter, skriver søknader og deltar i strategiarbeid.

Elise Sæle Dahle
prosjektutvikler land møter hav

Elise begynte hos NCE Heidner Biocluster i desember 2021. Hun er utdannet designer ved Falmouth University og holder på med en MBA i strategi og ledelse ved NHH. Hun kommer fra rollen som leder av Haltenbanken, som er et av Bergens solide design- og rådgivningsselskap. Der arbeidet hun med ulike oppdragsgivere som internasjonale konsern, offentlige institusjoner og organisasjoner, samt nasjonale og regionale SMB-bedrifter. Elise har ledet strategiske og tverrfaglige prosesser, og arbeidet mye med forretningsutvikling, innovasjon og bærekraft.

Næringsministeren på bedriftsbesøk i Innlandet

Næringsminister Jan Christian Vestre besøkte 100 bedrifter før jul. Startskuddet gikk i november. Innlandet ble også gjestet, og målet med rundreisen er å møte bredden av næringslivet.

Onsdag 3. november besøkte næringsminister Jan Christian Vestre flere av medlemsbedriftene i NCE Heidner Biocluster.

På programmet sto virksomheter innen ny teknologi og bærekraftig matproduksjon, og av klyngens medlemmer var det Cryogenetics, Geno, Norsvin, OS ID, Hias og Curida som denne gangen presenterte noen av sine løsninger for fremtiden.

- Jeg ser frem til å møte bedriftene, og å høre hvordan de mener næringslivet og staten kan jobbe sammen for å oppnå målene vi har satt oss, sa Vestre.

Grønne prosjekter

- Jeg har store ambisjoner på vegne av norsk næringsliv. Regjeringen vil bidra til å skape flere jobber i hele landet, styrke fastlandsinvesteringene, øke fastlandseksporten med 50 prosent og kutte klimagassutslipp med begge hender, sa Vestre.
- Vi skal i gang med et grønt

industriløft, og vi har dårlig tid, fortsatte næringsministeren.

- Klyngen har medlemmer fra hele verdisirkelen for bærekraftig matproduksjon, og det er ingen tvil om at vi har kompetanse og teknologi som kan bidra til det grønne skiftet og samtidig øke eksporten i sektoren betraktelig, sa Kristiane Haug Berg, daglig leder i NCE Heidner Biocluster.

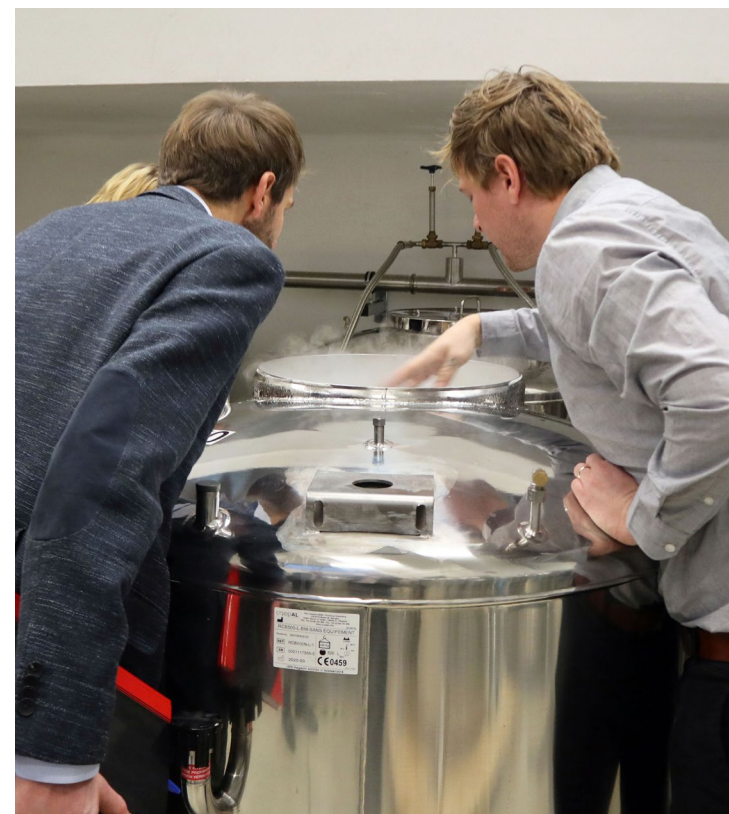
- Etter ønsker fra våre medlemmer har vi økt fokus på internasjonal kommersialisering. At bedriftene i dag får sjansen til å tydeliggjøre muligheter, men også utfordringene de møter i sitt arbeid for å øke sin eksport, er svært positivt, fortsatte Haug Berg.

Økt fokus på agritech

I løpet av det siste halvåret har det vært et økt fokus på agritech nasjonalt.
- At vi har fått mandat av våre medlemsbedrifter til å samle laget rundt dette temaet, er et viktig arbeid som vi også er dypt involvert i, sa Haug Berg.

Næringsministeren besøkte flere av klyngens medlemsbedrifter i november.
Bilde 1: På besøk ved Melkefabrikken på Hamar. Fra venstre: Vegard Urset (OS ID), Kristin Malonæs (Geno), Jan Christian Vestre (næringsminister), Olav Eik-Nes (Norsvin), Steffen Wolla (Cryogenetics) og Kristiane Haug Berg (NCE Heidner Biocluster).
Bilde 2: Omvisning hos Cryogenetics.
Bilde 3 og 4: Næringsministeren fikk en innføring i hvordan Hiasprosessen fungerer hos Hias.

EU-rådgiver i klyngen

Linn Dybdahl er EU-rådgiver i NCE Heidner Biocluster. Hun har vært ansatt i klyngeadministrasjonen i seks år, og tidligere jobbet hun som prosjektleder.

- Jeg har hatt rollen som EU-rådgiver i ett år, og i jobben hjelper jeg medlemmene i klyngen med å finne muligheter for finansiering i EU-systemet, sier Linn Dybdahl, som også kan jobbe tett med enkeltbedrifter gjennom hele søknadsprosessen.

Dybdahl har en mastergrad i molekylær biovitenskap fra Universitetet i Oslo.

- I tillegg har jeg tatt 10 studiepoeng i biobusiness ved Høgskolen i Innlandet, som en del av jobben min i NCE Heidner Biocluster, sier hun. Hovedmålet til klyngen er å øke medlemmenes internasjonale konkurransekraft og være et utstillingsvindu for bærekraftige løsninger knyttet til matproduksjon.

Varierte dager

Ansatte i klyngeadministrasjonen bistår næringslivet aktivt med utviklingsprosjekter, nettverksbygging, finansiering og rådgivning og det legges blant annet stor vekt

I jobben hjelper Linn Dybdahl klyngens medlemmer i med å finne muligheter for finansiering i EU-systemet.

på hjelp til forretningsutvikling innenfor et bredt bransjespekter.

- Mine arbeidsdager kan være ganske varierte. En typisk oppgave vil være å følge med på nyheter fra EU-kommisjonen, og holde meg oppdatert på hva som kommer av strategidokumenter og utlysninger fra rammeprogrammet Horisont Europa, forteller Dybdahl.

- I tillegg har jeg mye kontakt med medlemmene, både for å informere om tilbudet, samt å gå inn i søknadsprosesser sammen med dem. Andre dager har jeg

kurs, både fysisk og digitalt, fortsetter hun.

Faglig nettverk

Som EU-rådgiver er Linn med i en nasjonal gruppe som består av EU-rådgivere i andre klynger, og representanter fra Innovasjon Norge og Forskningsrådet.

- Vi har jevnlig møter hvor vi diskuterer utfordringer og muligheter, samt går i dybden på ulike tema, sier Dybdahl.

- Dette er en meget spennende jobb, som gir gode muligheter for nettverksbygging og personlig og faglig utvikling, sier hun.

Aktiviteter og måloppnåelse

Bioklyngen Heidner ble etablert i 2012, og del av Arena-programmet til Innovasjon Norge fra til 2017. 2019 var første år med status som Norwegian Center of Expertice (NCE).

55

Klynge-medlemmer

- 48 medlemmer
- 7 samarbeidspartnere

40

Arrangementer

Digitale, fysiske og hybrider.

Biotown 2021

satte agritech som eksportnæring på dagsorden.

90 spesielt inviterte deltakere i salen og om lag 100 personer fulgte arrangementet digitalt.

Det har i etterkant vært gjennomført flere oppfølgingsmøter for felles innsats for å løfte agritech.

Professionals Program

Runde 2 ble gjennomført i samarbeid med The Assessment Company

Resiliens

Vi har i 2021 utviklet et program for skreddersydd hjelp med bærekraftsarbeidet og bedriftene. Resilient betyr evne til å takle og komme styrket ut av endringer. Og det er nettopp det som er vårt oppdrag: å bidra til resiliente bedrifter som er godt rustet for framtida.

EU-rådgiver i klyngen

NCE Heidner Biocluster fikk i 2020 bevilget midler til EU-rådgiver i klynger med oppstart januar 2021. I løpet av året har det vært stor aktivitet med syv innsendte søknader:

1. **Horisont Europa, EIC Pathfinder Open.** Høgskolen i Innlandet som koordinator og Klosser Innovasjon/NCE Heidner Biocluster som partner.
2. **Horisont 2020 Green Deal, Farm to fork.** «TAPAS» Norwegian demo case med Tine som partner.
3. **HORIZON-CL6-2021-COMMUNITIES-01-03:** Smart XG, last-mile and edge solutions for remote farming, forestry and rural areas - med Telenor og Klosser Innovasjon som partner. Prosjekt "COMNECT".
4. **EEA Norway Grant.** Koordineres av Regional Development Centre of Pomurje, Slovenia. Klosser Innovasjon/NCE Heidner Biocluster er partner.
5. **EIC Accelerator Challenges** med N2 Applied.
6. **EIC Accelerator Open** med Digifarm.
7. **ESA (European Space Agency) APQ og ESA Demonstration** med Digifarm.

Agritech

har kommet opp på agendaen fra både politisk hold og fra virkemiddelapparatet.

Dette har ført til at jobben vi allerede har gjort i flere år har fått et enda tydeligere fokus, og posisjonering på vegne av våre medlemmer blir viktig å prioritere.

Kommunikasjon

14.973 besøk på nettsiden.
32 nyhetssaker
16 nyhetsbrev
1137 følgere på Facebook
475 følgere på Twitter
258 følgere på LinkedIn

Forprosjekt Grønn Platform

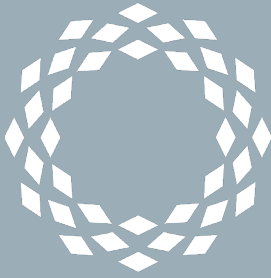
med påfølgende søknad og tildeeling av midler til ansettelse av prosjektutvikler som vil jobbe dedikert med ideer som kom frem i forprosjektet.

Et konkret prosjekt fra forprosjektet Grønn Platform er en felles EU-søknad mellom bedrifter fra blå og grønn sektor til programmet Farm to Fork.

Næringsministerbesøk

Onsdag 3. november besøkte en engasjert næringsminister Jan Christian Vestre flere av medlemsbedriftene i NCE Heidner Biocluster. Hovedfokus for besøket var økning av landbasert eksport.

NCE HEIDNER Biocluster

Norwegian Centres of Expertise